

بررسی مقایسه ای سطح تحصیلات و نگرش به ازدواج در بین جوانان دختر و پسر شهر تهران

Comparison of education levels and attitudes toward marriage among young girls and boys in Tehran

Sourorossadat Sayyah*
Master of Psychology, Islamic
Azad University, Central Tehran
Branch
Sisi.sy25@gmail.com
Dr Roya Koochakzadeh
Assistant Professor of Islamic Azad
University
Dr Fariba Hasani
Assistant Professor of Islamic Azad
University

سرورالسادات سیاح (نویسنده مسئول)
کارشناس ارشد روانسنجی دانشگاه آزاد اسلامی واحد
تهران مرکزی
دکتر رویا کوچک انتظار
استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز
دکتر فریبا حسینی
استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

Abstract

The aim of this study was to comparison of education levels and attitudes toward marriage among young girls and boys in Tehran. For this purpose 400 youths in the age of marriage(200 couples) that in the third quarter of 1394 referred to marriage counseling centers under the Ministry of Sport and youth, were selected by convenience sampling. After completing the questionnaire, data was analyzed using spss-23. Results showed that the level of education of individuals

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی مقایسه ای سطح تحصیلات و نگرش به ازدواج در بین جوانان دختر و پسر شهر تهران انجام شد. پژوهش حاضر از نظر ماهیت در دسته ی پژوهش های علی-مقایسه ای و از نظر هدف در دسته ی تحقیقات کاربردی قرار می گیرد. بدین منظور ۲۰۰ زوج (۴۰۰ نفر) از جامعه ی جوانان در شرف ازدواج که در سه ماهه ی سوم سال ۱۳۹۴ به مراکز مشاوره ی ازدواج تحت نظر وزارت ورزش و جوانان مراجعه کرده بودند، به روش در دسترس به عنوان نمونه انتخاب شدند. پس از تکمیل مقیاس نگرش به ازدواج روزن و براتین (۱۹۸۸) تعداد ۳۷۰ داده قابل تجزیه و تحلیل بدست آمد. سپس داده ها با استفاده از نرم افزار های SPSS-23 تجزیه و تحلیل شدند. یافته ها نشان داد که بین سطح تحصیلات افراد

بررسی مقایسه ای سطح تحصیلات و نگرش به ازدواج در بین جوانان دختر و پسر شهر تهران

with a total score of attitude to marriage is no significant difference.

Keywords: level of education, attitude to marriage, young girls and boys.

دریافت : شهریور ۹۵، پذیرش: اسفند ۹۵

نمونه با نمره کل نگرش به ازدواج آنها تفاوت معناداری مشاهده نشده است.

کلیدواژه ها: سطح تحصیلات، نگرش به ازدواج، جوانان دختر و پسر.

مقدمه

تشکیل زندگی مشترک چیزی است که اکثریت مردم مایل اند از آن برخوردار باشند و منشأ تشکیل خانواده در همه جوامع ازدواج می باشد و سلامت جامعه در گرو سلامت خانواده ها است (نوابی نژاد، ۱۳۸۵). بنابراین روشن است که همسرگزینی صحیح از اصول اولیه در جهت تشکیل یک خانواده سالم و با ثبات است. مشخص است که اگر افراد با نا آگاهی و برحسب اتفاق دست به انتخاب همسر بزنند و اگر از قبل برنامه ریزی، ارزیابی و دوراندیشی^۱ نسبت به ازدواج وجود نداشته باشد موفقیت در آن نیز بر حسب شانس خواهد بود (سی من، بنت، و یونیس^۲، ۲۰۱۶). در اهمیت شناخت و آگاهی پیش از ازدواج می توان به نتایج پژوهشی که در شهر یزد انجام شد اشاره کرد. در این پژوهش ۷۸ درصد از مردان و ۸۶ درصد از زنان مشکل برای ازدواج را عدم آشنایی خود با فرد منطبق بر معیارهایشان به عنوان اولین اولویت در ازدواج بیان کرده اند (باقیانی مقدم و همکاران، ۱۳۹۰). می توان گفت که بخش مهمی از "عدم آشنایی با فرد منطبق بر معیار" مربوط به مسئله ی نگرش طرفین به امر ازدواج است. نگرش یکی از عوامل اصلی و موثر در رفتار است و بر تمام عملکردهای شخص، گروه و اجتماع اثر دارد. شدت و ضعف نگرش ها در کیفیت رفتار و نتایج آن موثر است. نگرش ها در اصل حدفصل ارزش ها و کنش های ما هستند. از دیدگاه محققان زیادی تغییر کنش ها مستلزم تغییر در نوع نگرش ها است (شعاع کاظمی، ۱۳۸۸). پس نگرش ها و انتظارات

1. Foresight

2. Seaman, Bent, & Unis

افراد نسبت به ازدواج و زندگی زناشویی نقش کلیدی در حل زنجیره ی مشکلات ازدواج دارد و در این میان یکی از متغیرهای تاثیر گذار می تواند میزان تحصیلات افراد آن جامعه باشد. همچنین از دیگر متغیرهای مهم و اثر گذار می توان به سن، جنس، سطح درآمد و اشتغال در افراد اشاره کرد. نگرش های افراد میتواند سازنده یا مخرب باشد و این نگرشها میتواند در آنچه فرد میگوید نیز منعکس شود و از مولفه های اصلی در شروع یک رابطه و اداره یک زندگی هستند(امیدوار، ۱۳۸۶). در این رابطه در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل موثر بر نگرش دانشجویان دانشگاه یزد نسبت به ازدواج که به وسیله ی پرسشنامه محقق ساخته و توسط جعفرپور(۱۳۹۰) انجام شده، نتایج نشان داد که نگرش به ازدواج با متغیرهایی مثل گرایش به کلیشه های جنسیتی، نظر والدین به ازدواج، نظر دوستان به ازدواج، جنسیت و میزان آشنا بودن با سایت های ازدواج موقت رابطه دارد. البته در پژوهش جعفر پور نگرش به ازدواج به صورت یک سازه کلی و در سطوح نگرش منفی یا مثبت سنجیده شده است و به عامل های احتمالی و اشباع کننده ی سازه ی "نگرش به ازدواج" توجهی نشده است. در مطالعه دیگری که توسط شیرنژاد(۱۳۸۳) با موضوع بررسی عوامل موثر بر نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج و همسرگزینی انجام شد نتیجه گرفته شد که بین موفقیت یا شکست یکی از اعضا خانواده در ازدواج و نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد. همچنین میان جنسیت و نگرش به ازدواج نیز رابطه معنا داری وجود دارد. اما در این پژوهش نیز مقیاس نگرش به ازدواج استفاده شده فاقد عامل های مختلف بوده و صرفا نگرش را در دو بعد مثبت و منفی اندازه می گیرد(شیرنژاد، ۱۳۸۳).

با توجه به پژوهش های ذکر شده در این حوزه و یا توجه به پیشینه موضوع نگرش به ازدواج در داخل و خارج از کشور، و با در نظر گرفتن آنکه در سالهای اخیر گرایش جوانان به بالا بردن سطح تحصیلات بیشتر شده است اما از سوی دیگر سن ازدواج هر سال بالاتر می رود، لذا بررسی مقایسه ای میزان تحصیلات و نگرش به ازدواج در میان

1. Attitude to marriage

بررسی مقایسه ای سطح تحصیلات و نگرش به ازدواج در بین جوانان دختر و پسر شهر تهران

جوانان می تواند حائز اهمیت باشد. بنابراین در این پژوهش سوال اساسی مطرح شده این است که آیا بین سطح تحصیلات و نگرش به ازدواج در جوانان دختر و پسر شهر تهران تفاوت معناداری وجود دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر ماهیت در دسته ی پژوهش های علی-مقایسه ای و از نظر هدف در دسته ی تحقیقات کاربردی قرار می گیرد. جامعه آماری این پژوهش کلیه جوانان دختر و پسر در شرف ازدواج مراجعه کننده به دفاتر مشاوره ازدواج زیر نظر وزارت ورزش و جوانان می باشند. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران با جامعه آماری حدود ۷۱۲۰۰۰ نفر جوان مجرد مراجعه کننده به کلیه دفاتر مشاوره زیر نظر وزارت ورزش و جوانان (سالنامه مرکز آمار ایران، ۱۳۹۳)، تعداد ۳۸۴ نفر داده شد، که برای رفع خطاهای احتمالی در نمونه گیری نمونه ۴۰۰ نفری (۲۰۰ زوج) از میان جوانان دختر و پسر در شرف ازدواج (در مرحله نامزدی) مراجعه کننده به تمامی دفاتر مشاوره ازدواج زیر نظر وزارت ورزش و جوانان به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. که پس از توزیع و جمع آوری پرسشنامه ها تعداد پرسشنامه های قابل بررسی ۳۷۰ نفر (۱۸۵ زوج) بدست آمد.

برای آماده سازی مقیاس نگرش به ازدواج ابتدا مقیاس توسط یک نفر متخصص روانشناسی با مدرک دکتری به فارسی ترجمه شد. در گام بعدی ترجمه ی فارسی توسط یک کارشناس زبان انگلیسی مجدداً به فارسی برگردانده شد و این نسخه با نسخه ی اصلی مطابقت داده شد. سپس نسخه ی نهایی برای اجرا بر روی نمونه ی دانشجویی آماده شد. پس از آماده سازی و فرایند ترجمه معکوس مقیاس نگرش به ازدواج پرسش نامه های پژوهش به دفاتر مشاوره ازدواج مورد نظر تحویل و پس از تکمیل جمع آوری شدند.

ابزار پژوهش

پرسشنامه نگرش به ازدواج نگرش به ازدواج نگرش به ازدواج روزن و براتین (۱۹۹۸) ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش است. این پرسشنامه توسط روزن و براتین در سال ۱۹۸۸ تدوین و از آن پس در پکیج ارزیابی RELATE مورد استفاده قرار گرفته است. این پرسشنامه شامل ۲۷ عبارت است که به صورت طیف لیکرت ۵ تایی از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف تنظیم شده است و اجرای آن به صورت فردی می باشد. این مقیاس ابعاد نگرش های مثبت و منفی به ازدواج، ارزشها و ادراکات طرفین از زندگی ایده آل را مورد ارزیابی قرار می دهد. روزن و براتین (۱۹۸۸) نتایج بررسی همسانی درونی پرسشنامه (آلفای کرونباخ) ۰/۸۴ را گزارش کرده اند و همچنین روایی سازه پرسشنامه نیز مورد بررسی قرار گرفته و در کل نتایج نشان دهنده اعتبار^۱ و روایی^۲ مناسب این پرسشنامه می باشد. برای گردآوری اطلاعات پس از ترجمه پرسشنامه به فارسی و تایید توسط چند تن از کارشناسان صاحب نظر توزیع و توسط نمونه مورد نظر در کلیه مراکز مشاوره ازدواج زیر نظر وزارت ورزش و جوانان پر شد و سپس تجزیه و تحلیل آماری انجام گرفت.

یافته ها

به منظور پاسخگویی به سوال پژوهش (آیا بین نگرش به ازدواج در سطوح مختلف تحصیلی تفاوت معناداری وجود دارد؟) از آزمون تحلیل واریانس یک متغیره استفاده شد. بدین منظور ابتدا داده های توصیفی شامل میانگین و انحراف استاندارد ارائه و سپس مفروضه ی همگنی واریانس ها بررسی شد و در نهایت نتایج آزمون آنوا ارائه شده است.

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد نگرش به ازدواج به تفکیک سطوح تحصیلی

سطح تحصیلات	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
زیر دیپلم	۱۶	۸۳,۶۸	۷,۴۴

1. Reliability

2. Validity

بررسی مقایسه ای سطح تحصیلات و نگرش به ازدواج در بین جوانان دختر و پسر شهر تهران

۹,۱۹	۸۵,۴۸	۵۲	دیپلم
۸,۲۳	۸۲,۸۶	۶۹	فوق دیپلم
۸,۷۸	۸۵,۰۹	۲۰۰	لیسانس
۸,۹	۸۵,۲۴	۳۳	فوق لیسانس و بالاتر
۸,۷	۸۴,۶۸	۳۷۰	کل

جدول ۱ میانگین و انحراف استاندارد نمره ی نگرش به ازدواج را در سطوح مختلف تحصیلی نشان می دهد. براین اساس گروه دیپلم بالاترین میانگین (۸۵,۴۸) و گروه فوق دیپلم پایینترین میانگین (۸۲,۸۶) نگرش به ازدواج را دارا هستند. به منظور بررسی مفروضه ی همگنی واریانس خطاها از آماره ی لوین استفاده شد. با توجه به معنادار نشدن مقدار آماره ی f (۰,۸۱۱) با درجات آزادی ۴ و ۶۵ میتوان نتیجه گرفت که مفروضه ی همگنی واریانس ها بر قرار است ($p \geq 0.05$).

جدول ۲. تحلیل واریانس یکراهه برای مقایسه ی نگرش به ازدواج در سطوح تحصیلی

مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	معناداری
۳۱۹,۳۱	۴	۷۹,۸۲	۱,۰۵	۰,۳۷
۲۷۶۳۴,۶۸	۳۶۵	۷۵,۷۱		
کل	۳۶۹			

بر اساس جدول ۳ و از آنجا که مقدار f محاسبه شده معنادار نیست بنابراین می توان نتیجه گرفت که بین میانگین نمره ی نگرش به ازدواج در سطوح مختلف تحصیلی تفاوت معناداری وجود ندارد.

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی مقایسه ای سطح تحصیلات و نگرش به ازدواج در بین جوانان دختر و پسر شهر تهران انجام شد. پس از اجرای پرسشنامه نگرش به ازدواج بر روی ۴۰۰ نفر، داده های ۳۷۰ نفری که صحیح بود مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. در مرحله بعدی برای پاسخ به سوال اصلی پژوهش که (آیا بین نگرش به ازدواج در سطوح مختلف تحصیلی تفاوت معناداری وجود دارد؟) از آزمون تحلیل واریانس یک متغیره استفاده شد. یافته های پژوهش نشان دادند که بین نگرش به ازدواج در افراد با سطوح مختلف تحصیلی افراد نمونه (از زیر دیپلم تا فوق لیسانس و بالاتر) تفاوت معناداری وجود نداشت.

یافته های این پژوهش در مورد مقایسه سطوح تحصیلات با نگرش به ازدواج در افراد با یافته های عبدلی و پورموسوی (۲۰۱۳) که در پژوهش خود به بررسی سطوح تحصیلی مختلف و نگرش به ازدواج نمونه ایرانی پرداخته اند، همسو بوده است. همچنین یافته های پژوهش با یافته های موسیک و همکاران (۲۰۱۲) که در پژوهشی به بررسی میزان تحصیلات و نگرش ازدواج در زنان و مردان پرداخته اند همسو بوده است.

نتایج حاصل از این پژوهش نشان داده است که به رغم رشد سطح آموزش و پرورش و سطوح تحصیلات رسمی در جوانان ایرانی، آنها در بهبود در نگرش ازدواج شکست خورده اند. به بیانی دیگر انتظار می رود با بالا رفتن سطح تحصیلات و با توجه به نوع فرهنگ جامعه ایرانی آنها در سطوح بالای تحصیلی و با بالا رفتن آگاهی، نگرش بهتری نسبت به ازدواج پیدا کنند اما با توجه به نتایج به دست آمده و با استناد به پیشینه تحقیقات صورت گرفته در این مورد تفاوت معناداری بین سطح تحصیلات افراد نمونه (جوانان دختر و پسر) با نگرش به ازدواج مشاهده نشده است. بنابر نتایج و یافته های این پژوهش پیشنهاد پژوهشی می تواند این باشد که در سایر پژوهش ها به بررسی سایر متغیرهای

بررسی مقایسه ای سطح تحصیلات و نگرش به ازدواج در بین جوانان دختر و پسر شهر تهران

اساسی مرتبط با نگرش به ازدواج پرداخته شود و یا پژوهش بر روی نمونه های گسترده تری به منظور تعمیم پذیری بهتر صورت گیرد.

منابع

- امیدوار، ب. (۱۳۸۶). تاثیرات آموزش پیش از ازدواج بر انتظارات و نگرش دانشجویان شیراز. مجله پژوهشی خانواده. شماره ۵، ۲۳۱-۴۶.
- باقیانی مقدم، محمدحسین. بروجنی، داریوش. میرزایی علویجه، مهدی. شهبازی، حسن. (۱۳۹۰). بررسی نگرش جوانان در شرف ازدواج در رابطه با شناخت همسر آینده و زندگی مشترک در شهرستان بروجن. مجله تحقیقات نظام سلامت. سال هفتم. شماره ۶.
- باقیانی مقدم، محمدحسین. وکیلی، محمود. پیرزاده، آسیه. دهقانی، محبوبه. (۱۳۸۶). بررسی تأثیر آموزش بر آگاهی نگرش و عملکرد دانش آموزان دختر مقطع راهنمایی در مورد مصرف شیر و لبنیات. دانش و تندرستی. شماره ۴. صص ۴۵-۴۰.
- جعفرپور، ابوالفضل. (۱۳۹۰). بررسی عوامل موثر بر نگرش دانشجویان دانشگاه یزد نسبت به ازدواج موقت. پایان نامه کارشناسی ارشد علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی.
- دلاور، علی. (۱۳۹۳). روش تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی تهران: ویرایش. شعاع کاظمی. مهرانگیز، جعفری هرنیدی. مرضیه. (۱۳۸۸). بررسی مقایسه ای نگرش دانشجویان مجرد و متاهل نسبت به ازدواج از دیدگاه واقعیت درمانی گلاسر، فصلنامه ی پژوهش اجتماعی، سال دوم، شماره چهارم، پاییز ۱۳۸۸.
- شیر نژاد، حسین علی. (۱۳۸۳). بررسی عوامل موثر بر نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج و همسرگزینی. پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبایی تهران.
- نوایی نژاد، شکوه. (۱۳۸۵). مشاوره ازدواج و خانواده درمانی. تهران: انجمن اولیا و مربیان.
- نیل فروشان، پریرسا. نویدیان، علی. عابدی، احمد. (۱۳۹۲). بررسی ویژگی های روانسنجی مقیاس نگرش به ازدواج. نشریه روان پرستاری. دوره ۱. شماره ۴۷، ۱-۳۵.

- Abdoli, M. Pourmusavi, L. (2013). The relationship between marriage attitude and education level in women. *International journal of women's health*. 10.
- Braaten, E. B., & Rosén, L. A. (1998). Development and validation of the Marital Attitude Scale. *Journal of Divorce & Remarriage*, 29(3-4), 83-91.
- Burrell, N. A., Allen, M., Gayle, B. M., & Preiss, R. W. (2014). *Managing interpersonal conflict: Advances through meta-analysis*. Routledge.

- Holman, T. B. (2001). RELATE: Relationship Evaluation of the Individual, Family, Cultural, and Couple Contexts*. *Family Relations*, 50(4), 308-316.
- Musick, K. Jennie, E. Davis, D. (2012). *Journal of marriage and family*. 74(53-69).
- Rosen-Grandon, J. R., Myers, J. E., & Hattie, J. A. (2004). The relationship between marital characteristics, marital interaction processes, and marital satisfaction. *Journal of Counseling & Development*, 82(1), 58-68.
- Seaman, C., Bent, R., & Unis, A. (2016). Family entrepreneurship culture, entrepreneurial intent, futures and foresight in Scottish Pakistani communities. *Futures*, 75, 83-91.

